

ONDŘEJ KUNDRA

Putinoví

JAK RUŠTÍ ŠPIONI KRADOU NAŠE TAJEMSTVÍ

agenti

Bizbooks®

Ondřej Kundra

Putinovi agenti

Jak ruští špioni kradou naše tajemství

BizBooks

Brno 2016

Putinovi agenti

Jak ruší špióni kradou naše tajemství

Ondřej Kundra

Odborný korektor: Jiří Sobota

Obálka: Pavel Ševčík

Odpovědná redaktorka: Lenka Čížková

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-265-0455-9

Informace o knihách z nakladatelství BizBooks:

www.bizbooks.cz

www.facebook.com/NakladatelstviBizBooks

www.twitter.com/BizBooks_knihy

Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2016 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 23 642.

© Albatros Media a. s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

 ALBATROS MEDIA a.s.

Řekli o knize *Putinovi agenti*

„Mimořádně povedené. Tato kniha Ondřeje Kundry je víc než jen chvályhodný výsledek vysoce profesionálně a poctivě odvedené práce investigativního žurnalisty. Je to poutavé a poučné čtení, které vás vtáhne do děje zpravodajských her a zároveň vám pomůže pochopit řadu souvislostí a historických příčin. A to vše bez laciných náznaků a nepodložených konspiračních teorií.“

**Petr Kolář, diplomat, bývalý velvyslanec
v Moskvě a ve Washingtonu**

„Kdo má rád špionážní thrillery, nemusí sahat po fikci. Kniha Ondřeje Kundry *Putinovi agenti* je stejně napínavá, přestože jsou v ní skutečné příběhy. Ruské tajné služby, pověstné svojí brutalitou a promyšlenou strategií, si vybraly Česko za jednu ze svých základů pro operace v Evropě. To není fikce, to je jeden z mnoha poznatků, jež si čtenář po přečtení Kundrovy knihy odnese. Kromě toho si však odnese také zážitek z dynamicky napsaných kapitol, jež díky profesionální práci investigativního novináře společně tvoří plastický obraz mrazivé reality.“

**Martin M. Šimečka,
editor týdeníku *Respekt***

Rodičům

A v upomínce na moji babičku

Měl dva životy – jeden život zjevný a veřejný, který viděl každý, komu bylo líbo, plný relativní pravdy a relativní lži, docela podobný životu svých známých a přátel, a druhý – probíhající tajně.

Anton Pavlovič Čechov, O lásce, povídka *Dáma s psičkem*
(přeložili Emanuel Frynta, Jaroslav Hulák a Anna
Zahradníčková, Odeon, Praha, 1976)

Obsah

1. Rýhy v podlaze	9
2. Stále se rozšiřovat	26
3. Zrození vůdce	41
4. Magnického zákon	53
5. Nová šlechta	66
6. Oči přelepené páskou	78
7. Opět spolu	89
8. Znehybnělá společnost	103
9. Rezidentura	119
10. Praha v záři slunce	130
11. Cestovatel	140
12. Vedoucí kolotoče	158
13. Čtyři krtci v Tallinnu a unesený muž	180
14. Epilog	191
Poděkování	196
Rejstřík	197

Rýhy v podlaze

To se přece nikdy nemělo stát, šeptá vyděšený muž v kabině rodinného opelu, stojícího na krajnici zapadlé středočeské silničky, a odvrací hlavu od ještě vyděšenější manželky a dcery. „To se nemělo stát,“ opakuje dokola. Pak startuje a popojíždí hlouběji do březového lesa. „Už se asi nikdy neuvidíme,“ sděluje šokované rodině a s počítačem v příručním zavazadle mizí mezi stromy. Žena stojí paralyzovaně na místě a nechápavě hledí za vzdalující se siluetou manžela. Snad jde o nějaké nedorozumění, myslí si, když ale ani po dlouhém čekání muž nepřichází, propadá panice.

Stále jasněji jí dochází, že uprostřed liduprázdných milovických lesů, v bývalém vojenském prostoru okupačních vojsk Varšavské smlouvy, skutečně zůstala s malou dcerou sama. Vítr jemně čechrá okolní březové listí. Místo, které by za jiných okolností lákalo k příjemné rodinné procházce, se pro ni stává ztělesněním hrůzy. Na policii ale překvapivě nejede. Vzhledem k tomu, že jejich manželský vztah nebyl v poslední době zrovna harmonický, míří domů a doufá, že se otec jejich dvou dětí do pár dní zase vrátí.

Ani po čtyřech dnech a bezesných nocích se však situace nemění, a tak se stále vyděšenější žena přece jenom vydává na policejní stanicí. Do protokolu vypovídá chvějícím se hlasem a bezprostředně poté se rozjíždí pátrání. To je zároveň okamžik, kdy se zpráva o nepříjemné rodinné události poprvé dostává na veřejnost. *Nymburský deník* zveřejnil 17. září 2009 na první straně text s titulkem *Lesy u Milovic plné policistů! Hledali muže, který zmizel*. Podobných článků o někom, kdo se ztratí a je hledaný, se každý rok objevuje řada, nic tedy nenاسvědčovalo tomu, že zrovna v tomhle případě jde o něco výjimečného. Autor na jednadvaacetí rádcích informoval, že se do akce zapojilo 35 policistů včetně psovodů a že ze vzduchu pročešával les vrtulník s termokamerou.

Hledaný byl popsán jako jednačtyřicetiletý muž, jenž měl šest dní před tím opustit svou manželku na kraji lesa u Lipníka na pomezí Nymburska a Boleslavska. Ženě se svěřil, že má problémy, a od té doby ho nikdo neviděl. Pátrací akce po zmizelém začala podle velitelského času v 9:43. „Manželka ho naposledy viděla v sobotu 12. září u závory na kraji lesa. Předal jí mobilní telefon, u sebe by měl mít notebook,“ řekl tehdy *Nymburskému deníku* velitel akce, vrchní komisař František Kuneš.

Policisté vytvořili rojnici v padesátimetrových rozestupech, na vytyčeném konečném stanovišti se měli sejít v 10:30. Prohledávaná trasa byla dlouhá zhruba čtyři kilometry. I když policisté procházeli sektor sem a tam opakovaně, muže se nepodařilo najít a velitel operace po poledni pátrání odvolal. Případ byl následně předán kriminalistům do Mladé Boleslavi, ale ani ti v dalších týdnech a měsících na žádnou stopu, která by vedla k hledanému, nepřišli. V regionálních denících několikrát vyšel policejní inzerát s popisem – „muž vysoký 185 až 190 centimetrů, má hnědé oči a rovné černé vlasy“ – na policii ale nikdy žádné echo nepřišlo. Jako by se po něm slehla zem.

Podobných případů se ročně stane několik tisíc. Tohle je ale přece jen trochu jiný příběh. Zatímco policisté netušili, koho přesně hledají, v pražské centrále kontrarozvědky BIS propukla panika. Její šéfové již nějakou dobu věděli, že mají vážný problém – muž, který se ztratil, nikdy neměl uniknout. Robert Rachardžo byl totiž do téhle chvíle jedním z největších úspěchů práce BIS od roku 1989. Pracoval jako špion v ruských službách a byl hlavní postavou v jedné z nejutajenějších operací české kontrarozvědky od pádu železné opony. BIS ho dlouho, aniž by si toho jakkoliv povšimnul, sledovala a díky tomu se dostala k zásadním informacím o fungování Putinových agentů.

BIS zároveň zjistila, že se Rachardžo dostal do těsné blízkosti tří vysoce postavených velitelů české armády a vinou jejich selhání vynášel do Ruska citlivé informace. Aby dál neohrožovali bezpečnost Česka, museli generálové odejít do civilu a Rachardžo měl být využit k hlubší spolupráci, aniž by to Moskva věděla. Místo husarského kousku BIS – čili naverbování tzv. dvojitého agenta – ale přišlo fiasko. Rachardžo tajně službě krátce po navázání přímého kontaktu zmizel doslova před očima.

Kdyby Robertu Rachardžovi někdo na konci osmdesátých let, kdy se přistěhoval do Československa, řekl, že jednou z něj bude muset za dramatických okolností utéct a zanechat tu rodinu s dvěma dětmi, asi by to považoval za hloupý žert. Zprvu totiž jeho život vypadal hodně nekomplikovaně a se špionáží neměl co dělat.

Do Prahy Rachardžo poprvé přicestoval s rodiči, když ještě nebyl plnoletý. Pro jeho otce Sudimona Rachardža byla česká metropole zřejmě trafikou po dlouhém angažmá v sovětských tajných službách. Sudimon byl původem Indonésan a zřejmě pracoval pro sovětskou tajnou službu už na přelomu šedesátých a sedmdesátých let, v době, kdy Indonésie, jedna z nejlidnatějších asijských zemí, procházela revoluční

přeměnou po vojenském puči. Sudominova manželka Natalija, jež pocházela z Ruska, měla v SSSR pracovat jako úřednice.

Rachardžovi rodiče se později vydali žít každý svůj vlastní život, otec se přestěhoval do Nizozemska, kde v roce 2011 po těžké nemoci zemřel, matka se vrátila do Moskvy. To, že Rachardžo v Československu zůstal, způsobila láska. Během studia psychologie na pražské filozofické fakultě se totiž osudově zamiloval do své budoucí ženy. Oba byli cizinci – on Rus, ona Polka, oba se tu usadili a získali občanství. Celá devadesátá léta nebylo Rachardžovo působení v Česku nijak výrazné. S tajnými službami neměl v tu dobu podle všeho nic společného.

Pracoval v české pobočce mezinárodní organizace YFU, která zprostředkovávala studentům zahraniční stáže na světových univerzitách, a zároveň působil jako psycholog ve středočeské věznici Jiřice. V roce 2002 spolu s manželkou založil soukromou firmu Master Agency, u níž si profesionální řidiči nechávali vypracovat psychologické posudky nezbytné pro získání řidičského oprávnění. „O své minulosti nebo rodině a volném čase nemluvil. Když jsem se ho na to ptal, vždy stočil řeč někam jinam,“ odpovídá Rachardžův kolega z Jiřic Milan Černý na otázku, jaká první charakteristika se mu pro něj vybaví.

A podobně ho popisují i další lidé, kteří s ním přišli do styku. „Byl dost uzavřený,“ uvádí například Lenka Brichová, jež v roce 2006 s Rachardžem absolvovala společný psychologický kurz o dopravní psychologii. „Mluvil nicméně výborně česky, že se tu asi nenarodil, šlo vytušit jen z jeho snědé tváře.“ V civilním životě Rachardžo nežil nijak výstředně – se ženou, dcerou a synem bydleli v bytě v pražských Nuslích nedaaleko známé pivnice Na Květnici, kam čas od času zašel na jídlo. Ve volných chvílích lezl na jedné z pražských umělých horolezeckých stěn nebo jezdil v ojetém rodinném autě na víkendové túry po horách.

V roce 2003 každopádně přišel v jeho životě nečekaný zlom. Během letní dovolené na Kypru ho podle poznatků BIS získala ke spolupráci ruská vojenská rozvědka GRU. Jak přesně akce proběhla a zda ho agenti zverbovali penězi, vydíráním nebo odkazy na vlastenecké uvědomění, které v té době začínal v Rusech stále více probouzet prezident Vladimir Putin, BIS veřejně nikdy neuvedla. Neprozradila ani to, proč Rusové kontaktovali právě jeho, zda byl předem vytipován na konkrétní akci, nebo jestli se ruské tajné službě zdálo, že by se jí mohl v Česku hodit dlouhodobě.

Místo aktivace nebylo náhodné: Kypr, Krétu nebo středomořský Rhodos Rusové obvykle využívají ke svým aktivitám, včetně verbování. Kremlem kontrolovaná organizace Světové veřejné fórum například na Rhodosu pořádá pravidelné ekonomické konference, kam zve politiky a snaží se mezi ně infiltrovat. Třetí země jsou pro Rusy nejčastějším místem, kde získávají své spolupracovníky. Pro tajnou službu je to bezpečnější terén, potenciální agenti nejsou ve svém prostředí, jsou tím pádem méně sebejistí a hlavně se nemohou okamžitě po oslovení obrátit s žádostí o pomoc na domácí bezpečnostní instituce.

Z Kypru se Rachardžo vrátil zpět do Česka už jako ruský agent, aniž by to komukoliv včetně své ženy řekl. Na středomořský ostrov pak jezdil bez rodiny a přátel jednou za dva roky a svým blízkým nejspíš tvrdil, že ve skutečnosti musí pryč kvůli několikadenním pracovním seminářům z psychologie. Místo toho se ale na Kypru setkával se svými řídicími důstojníky. Navenek nicméně Rachardžo dál žil stejný život jako před tím, aniž na sobě dával cokoliv znát, zároveň však již naplno rozbíhal i ten paralelní – špiónský. Se stálým rizikem, že může být kdykoliv odhalen.

Což se také nakonec stalo. BIS získala informaci o Rachardžově možné práci pro ruskou rozvědku od americké tajné služby CIA. Právě

ona – dodnes není přesně známo na základě čeho – pojala jako první podezření, že Rachardžo má zajímavější profil, než kdokoli tušil. Zpravodajci postupně nasadili odposlechy a začali nic netušícího Rachardža, který dál oficiálně pracoval jako psycholog ve věznici Jiřice, sledovat.

Informace, které kontrarozvědka o špionovi získávala, nemohly důstojníky nechat chladnými. Nestává se totiž často, aby mohli on-line monitorovat člověka, který může být skutečně významným agentem Kremlu. Rachardžo si přitom po celou dobu počínal velmi diskrétně a držel se instrukcí svých řídicích důstojníků. V předem domluvenou dobu vždy vešel do konkrétní telefonní budky na území Prahy (z žádné nevolal více než jednou), na telefon namontoval jeho prodlouženou maketu se zabudovaným šifrovacím systémem a předstíral, že volá. Ve stejnou chvíli do aparátu vložil magnetickou kartu a vyslal číselný kód, který ho spojil s moskevskou centrálou.

Zatímco jakoby vedl hovor, přístroj vysílal skrze Morseovy znaky sdělení, nebo ho naopak přijímal. Později již v bezpečí svého bytu spojil agent odšroubovanou maketu aparátu se svým osobním počítačem a přes zabudovaný dekodér rozklíčoval instrukce, například na čem má dál pracovat. Stejným způsobem pak předával své poznatky moskevské centrále. Šifrovací techniku měl Rachardžo schovanou ve slepé schránce v koupelně, v místě, kde měl uložené své toaletní potřeby. Jeho ženu nikdy nenapadlo, že by dělal něco podezřelého. Úkoly z Kremlu totiž dekodoval většinou mezi druhou a třetí hodinou v noci a manželce tvrdil, že musí pracovat.

Na odhalení Rachardža se vedle CIA výrazně podílela i americká tajná služba NSA monitorující elektronická spojení. Společně měly od jisté chvíle – není vyloučené, že na základě tipu od nějakého informátora na ruské straně – informaci, že někde na území Evropské unie je

pravidelně vysílán do Ruska podivný signál z telefonních budek. Američané dlouhé měsíce stahovali síť a snažili se zpřesnit, odkud Morseovy znaky vycházejí. Nakonec se jim podařilo lokalizovat Prahu a v tu chvíli zahájili spolupráci s kontrarozvědkou BIS. Právě česká tajná služba nakonec signál úspěšně propojila s Rachardžem.

Rusové si informací svého špiona velmi cenili. Rachardžovi se totiž podařilo postupně proniknout mezi nejvyšší generalitu Česka i další vlivné lidi. Jedním z jeho kardinálních „úlovků“ byl zcela nepochybně generál Josef Sedlák. Ve své dlouholeté a pestré kariéře vystoupal až na post hlavního vojenského přidělence Česka při Vrchním velitelství NATO v belgickém Monsu. Jde o jednu z nejprestižnějších pozic, jakou může český voják v armádě mimo území Česka dosáhnout.

Při našem osobním rozhovoru, v době, kdy byl již mimo armádu, mluvil generál lehce roztřeseným hlasem a vyhýbal se očnímu kontaktu: „Z čeho jsem nervózní? To je přece jasné – ta věc s Rachardžem je pro mě stále hodně citlivá,“ říkal. Slovo „citlivá“ Sedlák zvolil přesně: 30. listopadu 2009 si ho pozval na kobereček tehdejší ministr obrany Martin Barták, šéf generálního štábu Vlastimil Pícek a šéf Vojenského zpravodajství Ondřej Páleník. Pohovor trval sotva čtvrt hodiny a v jeho závěru byla generálova jednatřicetiletá hvězdná vojenská kariéra rozmetána na prach.

Ministr mu podle informací zasvěceného zdroje sdělil, že je pro českou armádu bezpečnostním rizikem a že má okamžitě požádat o odchod do civilu, jinak že ho bude nucen propustit. Deset minut předtím si onoho listopadového dne na stejném místě a se stejnými muži odbyl podobný pohovor první zástupce náčelníka generálního štábu generál Josef Prokš. O tři kilometry dál na Pražském hradě zase vyslechl podobná slova velitel prezidentovy vojenské kanceláře generál František

Hrabal. A o ještě 250 kilometrů dál dostala stejný den padáka i dlouholetá šéfová kanceláře Velitelství společných sil v Olomouci Vladimíra Odehnalová.

Všechny čtyři události spojovala jedna postava v pozadí: Robert Rachardžo. Krátce po naverbování se Rachardžo v roce 2004 seznámil s Vladimírou Odehnalovou. Není vyloučené, že byl novopečený agent zaúkolován svým řídicím důstojníkem, aby získal na svou stranu nějakého vlivného armádního činitele, ale dostupné informace naznačují, že setkání s Odehnalovou na psychologickém sympoziu byla na začátku spíše náhoda. „Rachardžo byl velmi pravděpodobně získán Rusy pro jiný úkol, ale když se naskytla příležitost využít šéfovou kanceláře vysokého vojenského představitele naší armády, udělal to,“ vysvětluje zpravodajec zasvěcený do akce tuzemských tajných služeb proti Rachardžovi.

V roce 2004 získal klíčovou armádní funkci velitele společných sil v Olomouci generál Sedlák – přímo velel zhruba půlce českého vojska. Po svém předchůdci ve funkci Františku Hrabalovi nezdědil jen kancelář a povinnosti, ale také šéfovou kanceláře Vladimíru Odehnalovou. Atraktivní ženu, která byla ráda centrem pozornosti. V ten samý rok se stal Sedlákovým zástupcem v Olomouci Josef Prokš, který krátce předtím musel opustit post šéfa Vojenské zpravodajské služby. Podle tehdejšího ministra obrany Miroslava Kostelky nezvládl Prokš reformu služby a hlavně se nedokázal zbavit lidí, kteří byli zapleteni s komunistickými tajnými službami.

Jak tvrdí zpravodajci, z odposlechů i sledování vyplývalo, že jak generál Sedlák, tak Hrabal i Prokš měli během doby, kdy sloužili v Olomouci, s Odehnalovou nejen služebně, ale i lidsky velmi blízké vztahy. Generál Sedlák popírá, že by šlo o milostnou aféru, o čemž se spekulovalo, ale připouští, že Odehnalová jej a jeho manželku navštěvovala, že

s ním absolvovala řadu zahraničních služebních cest nebo že jej často doprovázela na služební cesty do Prahy. Právě při těchto cestách se Odehnalová scházela i s Robertem Rachardžem, což později vysvětlovala tím, že spolu jako přátelé chodili do kina nebo do kavárny a vzhledem ke společné zálibě v psychologii mluvili hlavně o odborných věcech.

BIS ale zjistila, že mezi nimi jen o čisté odborné debaty nešlo. Rachardžo Odehnalové zjevně zamotal hlavu, aniž by přitom ona sama tušila, že muž, s nímž má poměr, je ruský agent. V jeho blízkosti ztrácela zábrany a mluvila o podrobnostech z práce generálů. Prvotním zájmem Rachardža však nebylo zjišťování tajných armádních informací, jeho hlavním úkolem bylo získat o generálech co nejvíce kompromitujících materiálů, vypracovat jejich psychologický profil a zjistit, zda by se nedali v budoucnu nějak využít ve prospěch Kremlu – třeba s pomocí vydírání.

Už samotný fakt, že ženatí generálové udržují nadstandardní blízké vztahy se svou podřízenou, je dostatečně dobrým důvodem k vydírání, protože při prozrazení by přišli o bezpečnostní prověrku a s ní i o kariéru. Generálové přitom v průběhu soukromých schůzek podle zpravodajců poskytli náčelníci své kanceláře opravdu zajímavé informace. Před Odehnalovou měli mluvit o vztazích mezi špičkami armády, o tom, co se dělo na neformálních armádních večírcích, ke komu chovají averzi, kdo má jakou neřest nebo o armádních zakázkách. Vladimíra Odehnalová pak o tom, co jí napovídali její přátelé-generálové, zase na oplátku vyprávěla Rachardžovi.

S Vladimírou Odehnalovou jsem poprvé mluvil v srpnu 2010, krátce po propuknutí aféry. V té době byla zrovna na dovolené mimo Česko, odmítala, abych za ní přijel, náš hovor tedy proběhl po telefonu. Po celou dobu působila rozrušeně a odpovídala úsečně. Trvala na tom, že

nic nelegálního neudělala a opakovala, že o pravé identitě Roberta Rachardža neměla nejmenší ponětí. „Možná jsem něco o armádě řekla, ale byly to takové hlouposti, určitě jsem nikdy nemluvila o nějakých utajovaných skutečnostech,“ tvrdila.

V té době se již o Odehnalové psalo v *MF Dnes* jako o české „Mata Hari“ s odkazem na nizozemskou orientální tanečnici, která se v průběhu první světové války stala úspěšnou agentkou Německa a Francie. Informace tato legendární špiónka získávala díky svým vlnadám, byla proslulou kurtizánou řady vlivných lidí. Odehnalová podobné přirovnání vždy těžce nesla, protože odmítala, že by ona sama vykonávala jakoukoliv špiónáž nebo cokoliv nelegálního a ještě k tomu prostřednictvím milostných vztahů. Když jsem se s ní o řadu měsíců později setkal v Olomouci, kde žila, působila již uvolněněji. Od vypuknutí skandálu uplynula přece jen delší doba, Odehnalová si srovnala svůj osobní život a začala novou kariéru mimo armádu. Čtyřicátnice s pevným stiskem ruky, rychlou mluvou a rázným slovníkem dál trvala na tom, že nic špatného neudělala. Rachardžo ji prý podvedl a české tajné služby měly ji i generály včas varovat. Tvrdila, že kdyby k tomu došlo, styky s Rachardžem by hned přerušila.

Jenže zájmem BIS není ochrana kariéry generálů a jejich podřízených. Sledovat dlouhodobě kontakty Rachardža a jeho komunikaci s Ruskem bylo pro kontrarozvědku natolik cenné, že nechtěla upozorněním Odehnalové riskovat prozrazení případu. Po avízu by se ona nebo generálové začali chovat jinak a Rachardžovi by tak mohlo dojít, že mu je někdo na stopě. BIS prostě neměla nejmenší motivaci vytáhnout českou generalitu z bryndy, zvlášť když vysoce postavení profesionálové měli bezpečnostní prověrky na vysoký stupeň a z pohledu kontrarozvědky se tedy měli sami problematického chování vyvarovat.

Generálové si ovšem žádného nebezpečí nebyli vědomi. „Prostě jsme byli přátelé a bavili jsme se způsobem, jakým se baví dobří přátelé, nenapadlo mě, že ty informace končí u nějakého agenta, nešlo o nic, co by bylo označeno za tajné,“ říká generál Sedlák. Podle zpravodajců toho však Odehnalová Rachardžovi napovídala o soukromí generálů i vztazích v armádě tolik, že ji Rachardžo začal dokonce opatrně úkolovat. „Samozřejmě jí neříkal přímo, o co mu jde, ale jakoby mimochodem položenými otázkami ji navigoval, aby se na konkrétní věci přeptala,“ tvrdí jeden ze zpravodajců, který na věci pracoval. „Ptal se jí, co si myslí o tom kterém generálově, jaký má program a tak dále.“

Záběr Rachardža byl přitom širší než jen nejvyšší patra generality. Jako vězeňský psycholog Moskvě dodával také informace o vedení českých věznic a resortu spravedlnosti a zabýval se i konkrétními politiky, s jedním z nich – Pavlem Bémem – se dokonce znal již z doby svých studií. Tykali si a občas se setkali na větších akcích. Bém byl na začátku nového milénia vycházející hvězdou české politiky, mužem, který měl velmi blízko k čerstvému prezidentovi Václavu Klausovi a patřil do desítky nejvlivnějších členů tehdy mocné ODS.

On sám s největší pravděpodobností o Rachardžově roli podobně jako Vladimíra Odehnalová nic netušil. Opakovaně se každopádně setkali i po roce 2003, tedy v době, kdy už Rachardžo pracoval pro ruskou rozvědku. Rachardžo se dokonce účastnil – ovšem společně s další tisícovkou lidí – oslavy Bémových pětáctýřicátých narozenin v březnu 2009.

Bém mohl být pro Rusy důležitou figurou, jakákoliv znalost jeho slabých míst, na jejichž mapování mohl psycholog Rachardžo pracovat, byla pro ně nesmírně zajímavá. Například proto, že tento politik měl vliv na rozhodování o připravovaném stomiliardovém prodeji

pražského letiště. Jedním z hlavních uchazečů o koupi strategické firmy bylo v té době Rusko (později ze zakázky sešlo). Pavel Bém si při zmínění Rachardžova jména nic nevybavuje: „Nevzpomínám si na něj. Nevím, že bych mu něco vykládal,“ říká.

Vzhledem k tomu, že se Rachardžo přátelil přes svoji ženu také s několika lidmi ze zdejších uměleckých kruhů, měl přístup i na řadu rautů, kde byli často přítomni další politici. V kontaktu byl i s významným poslancem české komunistické strany, s několika tuzemskými byznysmeny a lobbisty. Měl blízko k ruskému obchodníkovi se zbraněmi, žijícímu v severních Čechách, jehož přítelkyně byla postupně asistentkou dvou poslanců ČSSD. Konkrétní jména těchto „kontaktů“ BIS neodtajnila, kontrarozvědka o nich v každém případě věděla.

Žádné sledování nelze nicméně táhnout donekonečna, a tak se po několika letech rozhodla ke změně strategie i BIS. V té době již měla detailně zmapovaný Rachardžův „záběh“ v Česku, znala jeho řídicí důstojníky a lidi pohybující se kolem nich v Moskvě (část dat předala BIS Američanům, kteří to opakovaně ocenili). Faktem zároveň bylo, že BIS se již v podstatě nemohla dostat dál, ledaže by se pokusila Rachardža získat k aktivní spolupráci. Mohla by ho pak úkolovat a on by jí přinášel věci, které by kontrarozvědka z jeho odposlechlů a sledování nikdy nemohla získat. Například o tom, kdo a jak ho v minulosti zlomil, o dalších ruských agentech v Česku a v okolních státech, mohla skrze jeho aktivní spolupráci odhalit další významné špiony.

Přesvědčení agenta jiné tajné služby ke spolupráci je vždy velmi riskantní krok. Opakovaně si na tom vylámali zuby Američané, Britové nebo Němci, kteří mají v oboru větší zkušenosti než Češi. BIS si uvědomovala, na jak tenký led se chce pustit, přesto se její vedení rozhodlo zariskovat. Případné zisky ze zverbování ruského špiona byly totiž